

Гіда Олександр Федорович –

головний науковий співробітник Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при Раді національної безпеки і оборони України, кандидат юридичних наук, доцент, Заслужений працівник освіти України

Соціальні мережі як засіб деструктивних впливів через інформаційний простір

У статті розглянуто проблему використання можливостей соціальних мереж для посилення впливу на суспільство, формування в ньому певних стереотипів і лінії поведінки. Особлива увага приділяється питанням реалізації інформаційно-мережевої стратегії, спрямованої на урізноманітнення форм і способів втручання у внутрішнє життя країни, спроб коригувати її внутрішній і зовнішній курс, суттєво впливати на прийняття рішень вищим політичним керівництвом держави та створювати підґрунтя для його дискредитації.

Ключові слова: соціальні мережі, інформаційна війна, деструктивні впливи, інформаційно-мережевий вплив, ЗМІ, мережева безпека.

Постановка проблеми. Однією з відмітних рис сучасного суспільства є динамічний розвиток інформаційно-комунікативної сфери. Все більш безперешкодним стає доступ до будь-якої інформації, удосконалюються способи обміну нею. Глобалізуються процеси поширення у світовому просторі різного роду знань, ідей, переконань, культур тощо. Вони не мають обмежень у часі та просторі, існують незалежно від наявних кордонів між державами, забезпечуючи тим самим користувачам зворотній комунікативний зв'язок.

Найбільш активно спілкування, взаємне інформування та обговорення найгостріших проблем сучасності у найрізноманітніших життєвих сферах відбувається в соціальних мережах.

Ця форма громадської активності стає однією з визначальних тенденцій стану розвитку суспільства. Соціальні мережі є невід'ємним елементом спілкування більшості учасників онлайн-комунікації. Через них користувачі здобувають альтернативні до традиційних медіа факти,

коментують, інтерпретують і поширюють їх, стаючи таким чином співучасниками процесу.

Оскільки людина завжди реагує на значимі для неї події, в соціальних мережах використовуються технології, здатні привернути її увагу до певної проблеми, занепокоїти, викликати негайну реакцію. Це стає чинником виникнення більш витончених форм участі суспільства у політичному житті країни, поширення різного роду ідей та способів вирішення різних соціальних, політичних, економічних і життєвих проблем. Крім того, соцмережі активно використовуються як платформа для здійснення всякого роду маніпулювань і психологічних впливів на окремих користувачів, їх групи та різні мережеві співтовариства.

Такий механізм має високий вплив на соціальні, культурні, економічні та політичні взаємини соціуму. Особливу роль соціальні мережі відіграють у контексті створення умов для проведення змін у суспільній свідомості завдяки поширенню позиції умовної більшості однодумців. У результаті, спираючись на сукупність своїх поглядів, вони впливають на інформаційний простір, у тому числі деструктивними способами, провокуючи широкий загал на суспільний резонанс і різного роду дії, що можуть призвести до непередбачуваних наслідків.

Саме на підставі цього соціальні мережі повинні розглядатись як джерела формування викликів національній безпеці, які, за певних умов, призводять до соціально-політичної нестабільності, підриву державної безпеки та обороноздатності країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми деструктивних впливів через соціальні мережі та шляхи протидії викликам в інформаційному середовищі країни вивчає багато вітчизняних і зарубіжних вчених. Зокрема, в цьому напрямі працюють К. І. Беляков, В. М. Бутузов, В. Д. Гавловський, А. І. Марущак, О. О. Поляруш, Г. Г. Почепцов, В. П. Шеломенцев, С. А. Чукут, О. М. Юрченко та інші.

У той же час, продовжує залишатись достатньо багато обставин і факторів, котрі можуть докорінно змінювати зміст інформаційного середовища країни, робити його агресивним і руйнівним для суспільства. Все це спонукає до глибокого аналізу процесів, що відбуваються в соціальних мережах, і напрацювання рекомендацій щодо забезпечення дієвого впливу держави на нейтралізацію деструктивних процесів, які відбуваються в інформаційному просторі країни.

Метою даної статті є спроба привернути увагу до проблеми використання соціальних мереж, в якості одного з найбільш ефективних засобів впливу на суспільну свідомість людей, штучного створення у них невдоволеності своїм соціальним становищем та життям взагалі за рахунок поширення і нав'язування нехарактерних для країни цінностей і способу співіснування. У свою чергу це формує приводи для по-

силення протестної активності мас, яка режисується і керується зовні. Недооцінка цих процесів може призвести як до втрати країною свого інформаційного суверенітету, так і до державного суверенітету взагалі.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в світі налічується понад 2 млрд користувачів мережі Інтернет. Понад 80 % їх охоплюють соціальні мережі. Близько половини з них створили свої профілі в Facebook. Таким чином, онлайн середовище, користувачі якого стали не лише споживачами, але й активними творцями нової інформації, істотно змінило принципи взаємодії як окремих особистостей, так і цілих спільнот. За останній час у деяких країнах (Туніс, Єгипет, Лівія, Сирія, Білорусь, Росія, Україна) соціальні мережі вплинули (чи намагались вплинути) на стан державних справ, правлячі еліти та саму громадянську свідомість населення [1, с. 45].

Безумовно, основним фактором підвищеної уваги до соціальних мереж є інформація, яка в них циркулює. У зв'язку з цим її зміст і форми подачі, які гарантовано розраховані на певну реакцію користувачів, формуються господарями своєрідних вузлових точок. Прикладом цього можуть бути сервери соціальних мереж Facebook і Twitter, котрі знаходяться під контролем американських спецслужб. За даними британської газети The Guardian, за допомогою цих соціальних мереж здійснюється цілеспрямована пропагандистка робота серед користувачів.

Центром управління даною програмою є база ВВС США “Макділл”, розташована в штаті Флоріда. В ній задіяні близько 50 операторів, кожен з яких щоденно контролює близько 10 “агентів впливу”, які зареєстровані в різних частинах світу і ведуть інформаційну війну за всіма правилами політтехнологій руйнування держав. Причому програмою передбачено заборону впливу цих програм на американську аудиторію, для чого не допускається поширення інформації, що міститься в них, англійською мовою. Мова діяльності обирається в залежності від країни, яка опинилась в зоні інтересів США.

Таким чином, цілі регіони активно втягуються в інформаційно-мережеві війни, які стали ефективним знаряддям впливу на великі групи людей, їх поведінку, керування їх мотивацією. Як свідчить практика, в усіх країнах, де велась інформаційно-мережева війна, “революційні виступи” були спровоковані інформаційними атаками з соціальних мереж, а протестний “флешмоб” був організований шляхом розсилки повідомлень про мітинги і протестні акції, проведення яких передбачається через соціальні мережі, електронну пошту, мобільні телефони.

Слід звернути увагу, що в соціальних мережах активно публікуються оголошення з пропозицією взяти участь у політичних мітингах на платній основі [2].

Дослідницька компанія Opinion провела онлайн дослідження, за результатами якого оприлюднила висновки, що 45 % респондентів не готові брати участь в акціях протесту, а 40 % взяли б у них участь лише за умови, якщо б їх мета співпадала з їх політичними переконаннями. У той же час, коли постало питання про суму винагороди за участь в акціях, то кількість тих, хто не збирався мітингувати, зменшилась з 45 % до 27 %. Таким чином, 65 % користувачів визначились з сумою, за яку вони готові приєднатись до будь-якої акції. Тобто, це дозволяє через розсилку повідомлень своїм заздалегідь відібраним агентам впливу по сигналу збирати в потрібний час і в потрібному місці критичну масу людей [3].

Все це приклади реалізації інформаційно-мережевої стратегії “керованого хаосу”, котра виявилась новим засобом збереження глобального американського лідерства з мінімальними фінансовими затратами [4, с. 75].

Розширення сфер впливу країни-агресора передбачає створення умов для встановлення контролю над територією в зоні їх інтересів. Зокрема, там заохочуються сепаратистські рухи і терористична активність у різних проявах. При цьому, населення активно втягується в конфлікти малої інтенсивності, постійно створюються інформаційні приводи для організації народних заворушень, які при певних збігах обставин переростають у так звані “кольорові” революції.

Паралельно ведеться масований ідеологічний тиск на населення, який здійснюється шляхом наклепу, викривлення інформації, підміни понять, внесення в його свідомість відповідних ментальних установок, котрі руйнують звичне сприйняття сучасності та перебігу історичних подій. Такі програми впливу розраховані на людей з негармонізованим внутрішнім світом, яких сьогодні надто багато в суспільстві. Це декласована маса, яка не має чітко вираженого соціального коріння, чітких моральних понять і установок, ясих політичних орієнтирів. Такі люди знаходяться в постійному пошуку свого місця в житті, а тому надзвичайно легко підпадають під вплив соціальних мереж, настроїв натовпу, ідеології радикальних рухів чи релігійних сект. Тому дуже важко прогнозувати, які рушійні мотиви переважать у кожному конкретному випадку і як вплинуть на їх подальшу поведінку.

Таким чином, відбувається переорієнтація чи знищення традиційних цінностей народу, щоб зовнішня інформаційна атака сприймалась даним суспільством як така, що відповідає його прагненням до прогресу. Ситуація ускладнюється тим, що інформаційно-мережеві впливи активізуються в суспільстві, де вже відбулась заміна базових цінностей нації-жертви на психологічні установки і міфи країни-агресора. До того ж, політичні та культурні еліти країни, яка стала об'єктом мережевої війни, не маючи достатньої кваліфікації і ресурсів

для виявлення інформаційної агресії та організації адекватного реагування на неї, приречені на повну поразку.

Усі ці процеси супроводжуються хакерськими атаками на інформаційно-комунікаційні системи країни, вірусами ураженнями баз даних та програмного забезпечення, а також організацією економічного тиску на країну шляхом введення ембарго, організації економічних санкцій і провокацій та посилення її залежності через нав'язування кабальних кредитів. Фактично в інформаційно-мережевій війні задіяні всі громадські інституції, у першу чергу, ЗМІ та релігійні об'єднання, установи культури, неурядові організації та громадські рухи, які фінансуються з-за кордону.

В багатьох випадках соціальні мережі необхідно розглядати, як медіа, що здійснюють провокативний вплив на суспільство. Розширення можливостей користувача обговорити різноманітні теми нерідко використовується як інструмент маніпуляції та провокації задля спрямування масової свідомості у бажане русло.

В якості прикладу слід згадати минулий рік, який, завдяки соціально-економічній ситуації в Україні, був дуже плідним на акції протесту. При цьому можна було спостерігати, що “раптово” кількість українських Facebook-акаунтів зросла на 70 %, а аудиторія Twitter збільшилась удвічі. Таку “несподівану” активність легко можна пояснити, згадавши ініціативу Відділу преси, освіти та культури Посольства США, реалізовану та території України та деяких інших держав пострадянського простору в 2012 році, яка отримала назву “Грантова програма “мережа блогерів”. Про суттєве зростання соціального і комунікаційного значення соціальних мереж свідчить і те, що кожен третій українець використовує їх можливості для спілкування з друзями частіше, ніж безпосередні контакти.

Безумовно, свобода слова є одним із головних елементів демократії. Але, з іншого боку, існує небезпека її використання для маніпулювання людською свідомістю. Спеціально підготовлений маніпулятор здатний змусити користувачів соціальних мереж сприймати ту чи іншу соціальну інформацію так, як йому це вигідно, й спрямовує їхні соціально значущі дії у потрібне для замовника русло.

Інформаційно-мережевий вплив здебільшого спрямовується на підрив і наступне руйнування базових характеристик нації. Він здійснюється, як правило, в прихованій формі та спрямований на компрометацію з подальшим усуненням з політичної арени національно свідомої еліти, яка не розділяє і не підтримує ідеї маніпулятора, в арсеналі маніпуляторів також розповсюджені організація провокацій і загострення протиріч між групами різних політичних поглядів чи етнічного походження. За необхідності в майбутньому все це може стати підставою

для звинувачення влади в порушенні фундаментальних людських прав і виправдати необхідність здійснення силової акції.

Як наслідок впливу на свідомість, люди здебільшого вчиняють так, як це спланував маніпулятор: голосують чи ні, мітингують і створюють хаос або, навпаки, дотримуються порядку і демонструють високу організованість. Характерно, що ЗМІ (особливо це стосується тих, хто перебуває в опозиції до влади чи фінансується із закордонних джерел), які висвітлюють такі події, ще більше нагнітають у суспільстві масову істерію. Цьому сприяють і кадри, які начебто відзняті з допомогою мобільного телефону, але невідомо ким і невідомо де, що поширюються в соціальних мережах. Суспільство намагається переконати, що небайдужі до ситуації в країні люди зі смартфонами добровільно беруть на себе функції журналістів, щоб передати таку інформацію з місця події, яку не передають офіційні мас-медіа. Крім цього, постійно транслюються аматорські відео-ролики з відповідними коментарями.

Практика показує, що вся ця віртуальна інформація, як правило, заздалегідь ретельно підготовлена і змонтована, і вже потім “вкидається” в інформаційний простір і слугує обґрунтуванням для відповідних міжнародних заяв, санкцій і дій.

Особливо активно соціальні мережі використовуються як деструктивний елемент у функціонуванні держави. Більше того, провокаціями, що поширюються в них, по-суті блокується діалог усередині суспільства, який фактично замінюється мовою ворожнечі.

Проаналізувавши спілкування користувачів у соціальних мережах, можна дійти висновку, що українська спільнота зовсім не налаштована на співпрацю задля зміцнення державності. В контексті соціального діалогу українців переважає створений ідеологами, причому з числа своїх же співгромадян, “образ ворога”. Іншими словами, ми самі послідовно працюємо над знищенням іміджу країни, починаючи від політичного істеблшменту, і закінчуючи простим громадянином. Зрозуміло, що така ситуація в суспільстві більше всього вигідна третім силам.

Прозорість і нерегульованість Інтернету з його новітніми формами обміну інформацією не може не турбувати правлячі еліти різних країн. Постійно робляться спроби нормативного врегулювання діяльності соціальних мереж для зменшення їх деструктивного і негативного впливу на свідомість людей. Проте більшість намагань щодо обмеження доступу до інформації зустрічають суттєву протидію і дають привід для громадського супротиву.

Необхідність відстеження практики використання соціальних мереж з деструктивною метою визнана на державному рівні США і Російською Федерацією. Для України ця тема також є досить актуальною. При цьому моніторинг деструктивного використання соціальних

мереж не повинен обмежуватись лише отриманням інформації щодо вчинення діянь, передбачених Кримінальним кодексом. Особливо мають відслідковуватись дії, спрямовані на розпалювання ворожнечі в суспільстві, визначатись рівень їх загроз для національної безпеки.

Предметом такого моніторингу повинна стати інформація щодо використання соціальних мереж з будь-якою шкідливою, суспільно-небезпечною протиправною метою, що дає підстави для надання йому статусу правоохоронного та, відповідно, віднести до правоохоронної функції держави. Вирішити дану проблему можливо лише комплексно, шляхом уведення в дію систем автоматичного комп'ютерного спостереження та через залучення широкої громадськості до отримання інформації про наявні порушення правил використання інформаційного простору та соціальних мереж. З цією метою в Україні на рівні держави має бути створена і впроваджена система відстеження соціальних мереж для виявлення спроб і фактів деструктивного впливу на свідомість і моральний стан суспільства.

Міжнародний досвід свідчить, що питання мережевої безпеки знаходяться сьогодні в центрі уваги урядів багатьох країн. У Росії, наприклад, нещодавно оголошено тендер на надання послуг доступу до системи моніторингу і прогнозування протиправних дій на основі інформації з соціальних мереж, блогів, ЗМІ. Це дозволить відслідковувати рівень суспільної напруги в Інтернеті, протестні настрої, факти екстремізму, гостроти обговорення соціальних проблем (зарплат, пенсій, інфраструктури, цін тощо). Такий механізм дозволить завчасно реагувати на загрози, що виникають, а також може стати засобом протидії злочинності та зменшення у суспільстві напруги завдяки оперативному вирішенню владою соціальних проблем людей [5].

Вживаються й інші заходи, спрямовані на підвищення безпеки в соціальних мережах. Так, судова влада Франції зобов'язала власників мережі мікроблогів Twitter повідомляти правоохоронцям особисті дані блогерів, які дозволяють публічні антисемітські висловлювання. Це стало необхідною умовою для своєчасного виявлення і покарання винних у розпалюванні міжнародної ворожнечі, а також розглядається як певна пересторога їх потенційним послідовникам.

Після викриття Едвардом Сноуденом секретних програм Агенції національної безпеки США, яка відслідковувала переговори по телефону та в мережі Інтернет як іноземців, так і самих американців, у ФРН виявили загрозу приватності в соціальній мережі Facebook. Вони вважають, що керівництво Facebook через кнопку "like" відслідковує всю Інтернет-історію користувачів: їх інтереси, тривалість перебування на тій чи іншій сторінці, переходи з сайту на сайт тощо. Потім ці відомості використовуються для цільової реклами та аналізу поведінки

відвідувачів. Як наслідок, кнопка “Like” була видалена з сайтів усіх держустанов, також було видалено їх офіційні блоги у Facebook.

Часто захоплення соціальними мережами людей з нестійкою психікою може призводити не тільки до тяжких злочинів, але й інших згубних наслідків. Так, житель американського штату Вашингтон 41-річний Т. Баррет був палким прихильником соціальної мережі Facebook. Весь свій вільний час він витрачав на вивчення кримінальної хроніки. Згодом він убив свою дружину, мотивуючи свій поступок прагненням потрапити в стрічку новин Facebook.

Серйозні проблеми, пов’язані з використанням Інтернет-ресурсів, відчують на собі підлітки і діти. Підступність соціальних мереж полягає в тому, що весь небезпечний контент, котрий існує в Інтернеті, крім того, являє для дитини підвищену небезпеку у вигляді шахрайства від імені “друзів”, спілкування з незнайомцями і потенційних контактів зі злочинцями. Саме тому глава Роспотребнагляду рекомендує закрити 1200 сайтів, оскільки на їх сторінках були виявлені матеріали, заборонені законом. Зокрема, мова йде про відомості, які містять способи самогубства, порнографію, рекомендації по приготуванню наркотиків. Вони є злоякісними і з точки зору психіки. Найбільше таких матеріалів розміщено на сайті компанії You Tube [6].

Соціальну мережу “ВКонтакте” назвали самою небезпечною для дітей. За даними дослідницької компанії “Інтегрум” на її долю випадає 66 % повідомлень про самогубство. Тут також існує 1340 співтовариств, присвячених суїциду.

Все частіше повідомлення з соціальних мереж використовують квартирні злодії для отримання інформації про місцезнаходження їх господарів. Непогану орієнтацію для вибору об’єктів крадіжки їм надають фото інтер’єрів помешкань.

Віртуальні стосунки, які культивуються в соцмережах, дедалі частіше стають причинами транзитного психозу. Негативні та агресивні коментарі в мережі становлять небезпеку для психічного здоров’я людини. Знайомлячись з ними, відвідувачі відчують себе ще більш роздратованими і злими [7].

Соціальні мережі дійсно допомагають швидко і легко зв’язатись з друзями. Проте законодавство далеко не завжди може захистити користувачів від образ і принижень. Наприклад, кожен 10-й користувач соціальної мережі Facebook отримував повідомлення і публікації такого змісту. Тому важливо, щоб інтерфейс сайту був простим, зручним і давав користувачам можливість контролювати ситуацію.

Українське суспільство вже сьогодні достатньо глибоко інтегроване в міжнародні соціальні мережі. І ця інтегрованість поглиблюється з кожним днем. Дана ситуація зумовлює необхідність проаналізувати та оцінити

ці мережі з точки зору викликів національній безпеці, визначити пріоритетні напрями її забезпечення в інформаційному просторі. Ця проблема, на жаль, до цього часу не має чітко та однозначно сформульованої концепції щодо її вирішення, а тому потребує негайного втручання з боку держави для збереження її інформаційного суверенітету.

Висновки. Спираючись на викладене, можна виокремити декілька загальних проблем і тенденцій, які свідчать про посилення ролі соціальних мереж у житті сучасного суспільства та активізацію використання їх можливостей у громадсько-мобілізаційній діяльності деструктивного характеру.

Перше. Інформаційний простір України дедалі частіше піддається масованим кібератакам, які спрямовані на дезорганізацію та дискредитацію ситуації практично в усіх сферах суспільного життя: політичній, соціальній, економічній, культурній, духовній тощо. У свою чергу, це суттєво впливає на підрив інформаційного суверенітету країни, породжує нові виклики та загрози національним інтересам України.

Друге. Під гаслами розвитку громадянського суспільства та посилення громадського контролю за владою, фактично відбувається розпалювання в суспільстві ворожнечі, формування нездатності до діалогу і компромісу та сприйняття іншої точки зору. Ці фактори стають основними причинами загострення протестних настроїв серед населення. Для нагнітання в країні масової істерії створено розгалужену мережу з числа ІТ професіоналів та активістів опозиційних громадських рухів, яка підконтрольна та фінансується іноземними інвесторами. Саме їх зусиллями соціальні мережі перетворюються в медіа, що здійснюють психологічний вплив на суспільство, використовуються як інструмент маніпуляцій для переорієнтації його масової свідомості.

Третє. Особливо активну роль у формуванні негативного іміджу влади відіграють міжнародні неурядові організації, які тісно співпрацюють з внутрішніми опозиційними силами, в тому числі надаючи останнім суттєву фінансову підтримку. По-суті, в Україні сформовано силу, яка має повну фінансову незалежність від внутрішніх ресурсів і спрямовується урядами іноземних держав, у зоні геополітичних інтересів яких опинилась Україна. Ця сила активно втручається в політичні процеси, маніпулює інформаційними потоками, формує протестний електорат.

Четверте. Залежність Української держави від іноземного інформаційного продукту набула загрозливих масштабів для національної безпеки і робить малоефективною систему державного регулювання національного медіа-простору. В той же час, практично відсутнє регулювання порядку функціонування в Україні міжнародних інформаційних систем, а також електронних і друкованих ЗМІ, не напрацьовано дієвої нормативно-правової бази, яка б дозволяла обмежувати негатив-

ний вплив соціальних мереж на суспільство. Відсутні перепони для поширення серед Інтернет-користувачів інформації та рекомендацій, що розпалюють расову і релігійну нетерпимість, деструктивні та агресивні настрої і згубно впливають на психічне здоров'я нації.

П'яте. Чинні нормативні акти з питань розвитку, функціонування і безпеки національного інформаційного простору, інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, засобів обробки, поширення і збереження інформації та діяльності мас-медіа не повною мірою відповідають сучасним реаліям. Багато з них не має чітких визначень, достатнього і зрозумілого понятійного апарату. Особливо слід звернути увагу на законодавство, що було ухвалене в спішному порядку на вимогу певних міжнародних інституцій, а тому часто не враховує національні стратегічні орієнтири та реальні внутрішні умови.

Шосте. Не визначено правові, економічні та організаційні важелі для стимулювання співпраці держави з приватним сектором, задіяним в інформаційній сфері, забезпечення в діяльності вітчизняних ЗМІ балансу інтересів особистості та держави. Не напрацьовано державних механізмів, спрямованих на недопущення монополізації мас-медіа та створення умов для сприяння ефективному виконанню ними функції об'єктивного та неупередженого інформування суспільства про події внутрішнього і міжнародного життя.

Соціальні мережі сьогодні дійсно перетворюються в своєрідний плацдарм інформаційної війни, адже саме за їх допомогою створюються умови для зламу системи міжнародного права, отримання формальних приводів для початку силового втручання у внутрішні справи країн та ігнорування їх суверенного права на шляхи економічного, політичного і соціального розвитку. Вони стали дієвим інструментом психологічного впливу і контролю, руйнують психіку і деморалізують суспільство.

Наявність згубних елементів у діяльності соціальних мереж визнається багатьма країнами, у тому числі США. Для зменшення шкідливих наслідків від їх деструктивних впливів вони розробляють відповідні державні програми, створюють спеціальні підрозділи. Все це дає підстави для активізації пошуку власних механізмів протидії викликам і загрозам інформаційному суверенітету України, без чого неможливо забезпечити національну безпеку держави.

Список використаних джерел

1. Поляруш А. А. Україна: еволюція “революцій” / А. А. Поляруш, А. М. Юрченко. – К. : Саммит-книга, 2013. – 219 с.
2. Соцмережі рясніють оголошеннями про платні мітинги в Києві у суботу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nbnews.com.ua/ua/news/88296/>.

Борьба с организованной преступностью и коррупцией (теория и практика)

3. Как вербуют “демонстрантов” через сеть / [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

<http://internetua.com/kak-verbuvat--demonstrantov--cserez-set>.

4. Поляруш А. А Информационная война против Украины: причины и социально-политические технологии / Поляруш А. А., Юрченко А. М. – К. : Изд-во “Кий”, 2011. – 200 с.

5. Эксперты СК России будут следить за СМИ и соцсетями / [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

<http://www.securitylab.ru/news/440616.php>.

6. “ВКонтакте” объявлен лидером по пропаганде суицида / [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

<http://obozrevatel.com/technology/84702-vkontakte-obyavlen-liderom-po-propagande-suitsida.htm>.

7. Социальные сети названы главной причиной транзитного психоза и галлюцинаций / [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

<http://itexpert.in.ua/rubrikator/item/25976-sotsialnye-seti-nazvany-glavnoj-prichinoj-tranzitnogo-psikhoza-i-gallyutsinatsij.html>.

В статье рассмотрена проблема использования возможностей социальных сетей для усиления влияния на общество, формирование в нем определенных стереотипов и линии поведения. Особое внимание уделяется вопросам реализации информационно-сетевой стратегии, направленной на разнообразие форм и способов вмешательства во внутреннюю жизнь страны, попыток корректировать ее внутренний и внешний курс, существенно влиять на принятие решений высшим политическим руководством государства и создавать основу для его дискредитации.

The article deals with the problem use of the social networks for increased influence on society, making it certain stereotypes and courses. Particular attention is paid to the implementation of information-network strategy to diversify the forms and methods of the intervention in the internal affairs of the country, attempts to adjust its domestic and foreign policy significantly affect the decisions of the supreme political authority of the state and create basis for its discredit.

Стаття надійшла до редакції журналу 2 грудня 2013 року.